

Milleks säästa vett?

Kuigi ligi 71% Maa pinnast on kaetud veega, on alla 1% sel-
lest kõlbulik joogiveeks, toiduvalmistamiseks, pesemiseks
või põllukultuuride kasvatamiseks.

Suur osa mageveest asub jääna liustikes või polaarjääs.
Enamiku ülejäänud mageveest moodustab põhjavesi.
Maaailma Meteoroloogiaorganisatsiooni hinnangul pole
umbes viiendikul maailma elanikest juurdepääsu joogi-
veele ning iga teine inimene kasutab saastunud vett.
Nõudlus magevee järele kahekordistub iga 21 aasta järel;
20 sajandil suurenes vee tarbimine kaks korda kiiremini
rahvastiku juurdekasvust. Arvestades rahvastiku juurde-
kasvu ning olemasolevaid varusid, tuleb inimestel aastal
2025 kasutada päevas poole vähem vett, kui nad seni on
harjunud tegema – arvatakse, et kolmandal aastatuhandel
algavad sõjad puhta vee pärast.

Joogivee kaudu levivatesse haigustesse sureb igal aastal
umbes 5 miljonit inimest, neist enamik on alla aasta vanu-
sed lapsed. See teeb ligi 10 inimest minutis!

Ühe kuupmeetri joogivett võib muuta joogikõlbmatuks:

- 50 g lämmastikväetist;
- 0,1 g kütteõli või autokütust;
- 0,001 g põlevkiviõli või
- 0,000001 g mürgkemikaali.

Igaüheõigus ja igaühe kohustus

Puhas vesi on meie rikkus ja ühisvara, mis tuleb paran-
dada ka meie lastele. Selle nimel kasutagem vett säästvalt
ja kaitskem teda reostuse eest.

Igaüks võib võtta vett **looduslikest veeallikatest** nii joogiks,
pesemiseks kui olmevajadusteks, samuti kõikjalt varuda
jääd. Õue-aiamaal paiknevast talukaevust vee võtmiseks
on vajalik küsida omanikult luba.

Maaomanikud või valdajad peavad igaühele võimaldama
jalgsi juurdepääsu nende maadel asuvatele **looduslikele
joogiveeallikatele**.

Avalikud veekogud

Riigile ja omavalitsusele kuuluval veekogul või eramaal
paikneval veekogul, mis on määratud avalikuks kasuta-
miseks, peavad olema vähemalt **4 m laiused kallasrajad**
veekogu ääres liikumiseks ja seal viibimiseks, päevita-
miseks, suplemiseks ning veesõidukite randumiseks.

Järgnevalt näpunäiteid, kuidas vett mõistlikult tarbida.

Kõigepealt!

**Kontrolli, kas Sinu kodumajapidamises esineb veetorus-
tike lekkeid.** Lihtsaim viis on lülitada välja kõik vett tarbivad
seadmed ja sulgeda kraanid ning fikseerida veemõõtja näit.
Tunni aja möödudes vaata veemõõtja näit uuesti üle. Kui
see on muutunud, esineb Sinu majapidamises veelekkeid.
Tüüpilisemateks lekkekohtadeks on kõikvõimalikud ühen-
duskohad boileri, pesumasina või nõudepesumasina ühen-
damiseks veevõrku, samuti WC loputuskasti lekkeid.

Majapidamises

- **Paranda tilkuvad kraanid**, mille kaudu võib nädalas, sõl-
tuvalt tilkumiskiirusest kasutult kanalisatsiooni voolata
300 kuni mitu tuhat liitrit vett. Jooksev kraan kulutab 9
liitrit vett minutis, pidevalt nirisev kraan aga ca 27 pange
ööpäevas. Paranda kiiresti lekkiv WC loputuskast. Lekkiv
loputuskast kulutab ca 55 pange vett, lausa jooksev aga
550 pange vett ööpäevas.
- **Keera kraan peale kasutamist hoolikalt kinni.** Asenda
tavalised kraanid vett säästvate kraanide vastu. Võrreldes
kahe käepidemega kraanidega, aitavad kangsegistid vett
säästa 40%.
- **Võimaluse ja vajaduse korral kaalu vanade kraanide ja
wc-pottide asendamist uute ja säästlikemaga.** Ka uued
pesu- ja nõudepesumasinad kasutavad vanematest tun-
duvalt vähem vett ja elektrienergiat. **Ostes uut kodumasi-**

nat, vali ökonoomsem. Näiteks: eestlaetavad pesumasi-
nad kasutavad vähem vett, kui pealtlaetavad pesumasi-
nad.

- Pesu või toidunõude pesemisel **täida masin lubatud
hulga pesu või nõudega.** Poolikult täidetud pesuma-
sin kulutab sama palju vett, kui täielikult koormatud
masin. Ühe pesukorra peale kulutavad automaatmasinad
80-100 liitrit vett. Nõude pesemisel kraani **all täida kraani-
kauss veega.**
- **Külmunud toiduained sulata veega täidetud kausis,**
puu- ja köögivilju pese samuti kausis, kasutades seejuu-
res harja. Tulemus on parem, kui seda teha voolava vee
all ilma harjata.
- Toidu valmistamisel **kasuta aedviljade keetmise asemel
aurutamist.** Lisaks vee säästmisele õnnestub nii paremini
säilitada toidus olevaid vitamiine.
- **Jaheda joogivee saamiseks hoia vett kannuga külm-
kapis**, mitte ära lase seda kraanist minutite kaupa joosta,
oodates, millal vesi jahedamaks muutub
- **Käi pigem dušši all kui vannis**, sest vannis käimine võtab
keskmiselt 3 korda rohkem vett kui dušši all käimine.
Samas arvesta, et ka pikk dušši all viibimine võtab sama
palju vett, kui vannis käimine. Ka 5 minutiga saad end
puhtaks. Arvesta, et minutis kulub keskmiselt 7-10 liitrit
vett.
- Olles **dušši all, sulge vesi seebitamise ja šampooni kasu-
tamise ajaks.** Hammaste pesemisel sulge vesi harjamise
ajaks. Kasuta veetopsi. Ka habemeajamise ajal ära lase
veel jooksta. Säästad 15-20 liitrit vett päevas.
- **Ära kasuta wc-potti prügikastina**, “uputades” sinna pea
kõike, mis ette juhtub. Põhjendamatult suurenenud vee-
kuluga kaasneb varem või hiljem kanalisatsioonitorude
ummistus. Ühe korraga kulub wc-s 11-20 l vett.

Aias ja suvilas:

- **Paranda katkised kastmisvoolikud** ja nende ühendus-
kohad. Vooliku otstesse paigalda isesulguvad klapp-kraa-
nid või pihustid. Veekadu on kõige väiksem kui kasutada
mullasisest tilkniisutust.
- **Kastmistöödega tegele päeva jahedamal perioodil** – vara-
hommikul või hilisõhtul – et vähendada aurumise käigus
tekkivat veekadu.
- Pinnase veepidavuse võimet aitab suurendada huumus-
ainete sisalduse suurendamine. **Vii mulda komposti või
turvast, puude ja põõsaste alla laota multši.**
- Ära raiska vett kõnniteede ega rentsli puhastamiseks tol-
must ja prügist.
- Katseta orgaanilist aiandust ja loobu väetiste ja keemi-
liste tõrjevahendite kasutamisest. Kasuta komposti sün-
teetiliste väetiste asemel.
- Ära pese veekogus autot, mootorratast või mõnd teist
sõidukit.

**Püüa kasutada sadevett ning kasutatud vett taaskasutada,
kui see on võimalik!**

Mängu joonistas: Rein Kütt

Teksti koostas: Merle Kiviselg

www.keskkonnaamet.ee

Väljaandmist toetas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus



KESKKONNAAMET

